

ESTEETÖN OPISKELU LAPIN AMMATTIKORKEAKOULUSSA

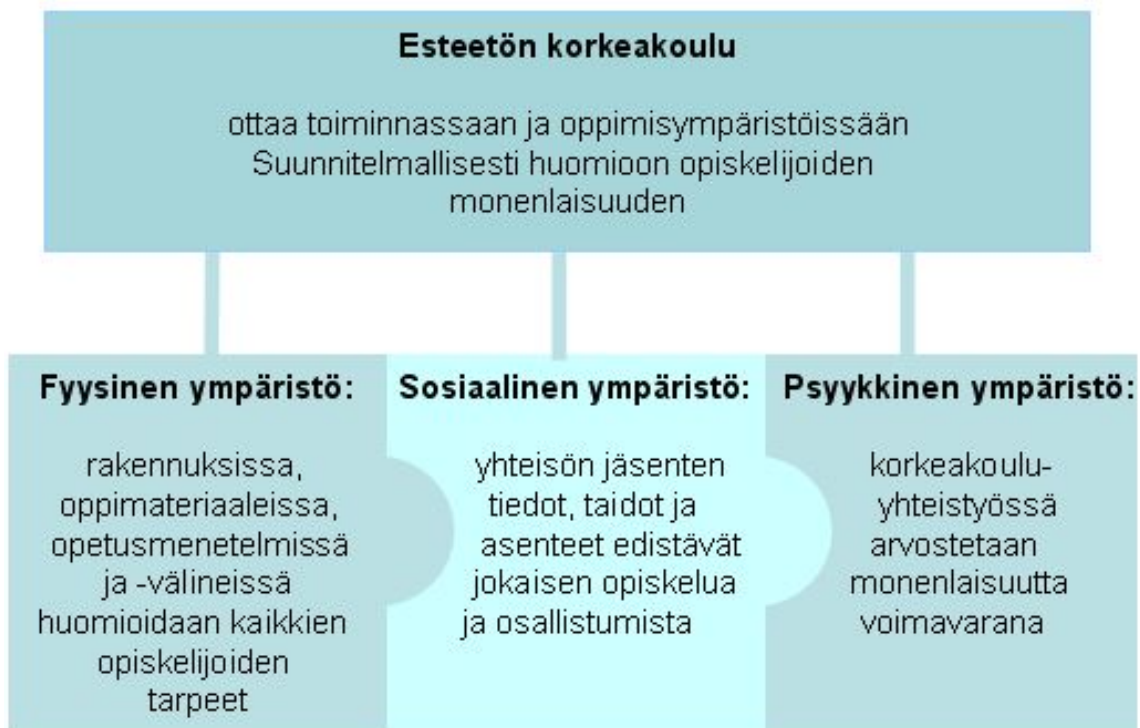

Sisällys

ESTEETÖN OPISKELU LAPIN AMMATTIKORKEAKOULUSSA	3
LAINSÄÄDÄNTÖ	4
FYYSISEN YMPÄRISTÖN ESTEETTÖMYYS	5
SOSIAALISEN JA PSYYKKISEN YMPÄRISTÖN ESTEETTÖMYYS	6
ESTEETTÖMYYS KORKEAKOULUN ARJESSA.....	7
Hakuprosessi ja opiskelijavalinta	7
Tuki- ja ohjauspalvelut	8
Opiskelun erityisjärjestelyt	9
Lähteet.....	11

ESTEETÖN OPISKELU LAPIN AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Lapin ammattikorkeakoulun tavoitteena on taata yhdenvertaiset opiskelumahdollisuudet kaikille ammattikorkeakoulun opiskelijoille sekä kehittää opiskeluun liittyvää fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista esteettömyyttä. Lapin ammattikorkeakoulussa esteettömyys on huomioitu mm. hakuprosessissa ja valintakoejärjestelyissä, opetuksessa ja ohjauksessa, tiloissa ja viestinnässä. Tässä oppaassa kerrotaan tarkemmin esteettömyydestä sekä palveluiden ja tuen järjestämismahdollisuuksista.

Lähde: <http://www.esok.fi/esok-hanke/esittely>

LAINSÄÄDÄNTÖ

Esteetön ympäristö oli se fyysinen rakennus tai verkkosivusto, huomioi laaja-alaisesti ihmisten monenlaisuuden ja erilaiset tarpeet. Esteetön ympäristö ei erottele ihmisiä toimintakyvyn perusteella, vaan kyse on hyvästä suunnittelusta, toteutuksesta ja yhdenvertaisuudesta. (Esteettömyystiedon keskus.) Esteettömyys pohjaa käsitykseen yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta. Yhdenvertaisuuteen viitataan mm. Suomen perustuslaissa sekä yhdenvertaisuuslaissa, joka kieltää syrjinnän ja viittaa kohtuullisiin mukautuksiin vammaisten ihmisten yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi.

Suomen perustuslain (11.6.1999/731) mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslain (30.12.2014/1325) tavoitteena on edistää ja turvata yhdenvertaisuuden toteutuminen sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeussuojaa. Koulutuksen järjestäjän tulee kohtuullisin mukautuksin tukea vammaisen henkilön ja erilaisen oppijan opiskelua. Lisäksi oppilaitosten on pidettävä huoli tilojen, opetusmateriaalien ja opetuksen esteettömyydestä sekä mahdollisista yksilöllisten tarpeiden mukaisista järjestelyistä.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (30.12.2014/1329) velvoittaa koulutuksen järjestäjää huolehtimaan siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä ovat samat mahdollisuudet koulutukseen ja että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Laki velvoittaa myös koulutuksen järjestäjää laatimaan vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen tähtäävän tasa-arvosuunnitelman.

Ammattikorkeakoululain (14.11.2014/932) mukaan hakijan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa, jos hakija ei terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään ole kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai harjoitteluun, jos lain 33 §:ssä tarkoitettuihin opintoihin liittyvät turvallisuusvaatimukset sitä edellyttävät ja jos estettä ei voida kohtuullisin toimin poistaa. Ammattikorkeakoulun tulee lain mukaan antaa opiskelijaksi pyrkiville tieto minkälaisia terveydentilaa koskevia vaatimuksia ja muita edellytyksiä opintoihin liittyy.

Eryteisesti sähköisten palveluiden esteettömyyteen viitataan Euroopan parlamentin hyväksymässä direktiivissä (2016/2102), jossa todetaan, että julkisen hallinnon, sairaaloiden ja julkisen sektorin toimijoiden internetsivut ja applikaatiot tulevat olla esteettämiä.

FYYSISEN YMPÄRISTÖN ESTEETTÖMYYS

Tilojen ja kulkureittien esteettömyys

Tilojen käyttökelpoisuus ja kulkureitit vaihtelevat eri kampuksittain Lapin ammattikorkeakoulussa. Toimipisteiden parkkipaikoilla etuvien läheisyydessä on pysäköintiruudut liikuntaesteisten ajoneuvoille. Kaikkiin korkeakoulun tiloihin ei ole täysin esteetöntä kulkua. Tilojen toimivuutta selvitetään kuitenkin tilanteen mukaan ja erityisjärjestelyjä tehdään tarvittaessa. Eri toimipisteissä on opiskelua varten tiloja ryhmä- ja yksilötyöskentelyyn, taukotiloja sekä mahdollisuus opiskelijahintaiseen ruokailuun.

Verkkopalvelut ja tietojärjestelmät

Yhteydet ulkoisen ja sisäisen verkon saavutettavuudeksi yleisimmillä ruudunluku- ja puheohjelmilla ovat olemassa. Erytisryhmille olevia sovellutuksia tai välineistöä ei ole. Käyttäjä voi muuttaa verkko-oppimateriaalia oman selaimen asetuksia muuttamalla. Osa verkko-oppimateriaalista on saatavana reaaliaikaisena luentona tai tallenteina.

Kirjastopalvelut

Lapin korkeakoulukirjastolla on yhteinen Juolukka-tietokanta, joka mahdollistaa asiakkaille tiedonhaun kaikkien kirjastoyksiköiden kokoelmista. Aineiston kuljetukset eri kirjastojen välillä ovat opiskelijoille maksuttomia. Lainaus- ja palautustoiminnot on toteutettu niin, että pyörätuolissa istuva voi toimia itsenäisesti. Pääosin kirjaston tilat ovat kynnyksettömiä ja kalusteiden väliset mitoitusmahdollisuudet mahdollistavat pyörätuolilla liikkumisen tiloissa. On huomattava, että kampusten kirjastoissa on korkeat hyllyt.

SOSIAALISEN JA PSYKKISEN YMPÄRISTÖN ESTEETTÖ- MYYS

Fyysisen ympäristön lisäksi esteettömyyttä voidaan tarkastella myös psyykkisenä ja sosiaalisena esteettömyytenä. Sosiaalinen esteettömyys voidaan ymmärtää yhteisön tietoina, taitoina ja asenteina erilaisia tarpeita kohtaan, erilaisuuden hyväksymisenä ja tasa-arvona. Psyykkinen esteettömyys voidaan ymmärtää moninaisuuden ja kykyjen arvostuksena sekä kuulluksi tulemisena. Sosiaalinen ja psyykkinen esteettömyys rakentuu kaikkien tasapuolisesta kohtaamisesta, osallisuuden huomioivasta toimintaympäristöstä sekä ilmapiiristä, jossa jokainen voi tehdä työtään ilman pelkoa syrjinnästä, väheksymisestä tai kiusaamisesta. Sosiaalisen ja psyykkisen esteettömyyden voidaan katsoa tarjoavan eväitä ja voimavaroja oppimiseen ja kehittymiseen sekä ongelmien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen välittämiseen. (Eskola 2013; Sosiaalinen ja psyykkinen esteettömyys 2017.)

Lapin ammattikorkeakoulu haluaa edistää myönteistä ilmapiiriä, erilaisuuden hyväksymistä sekä kannustaa ja tukea jokaista omien voimavarojensa mukaiseen opiskeluun. Vinkkejä esteettömään opiskeluun voi lukea lisää esimerkiksi Monenlaiset oppijat -verkkosivustolta, jonne on koottu tietoa ja vinkkejä monenlaisista tavoista oppia ja opiskella. Verkkosivuilta löytyy tietoa esteettömän opiskelun näkökulmasta mm. oppimisvaikeuksista, neuropsykiatrisista häiriöistä, mielialaan, stressiin ja jännittämiseen liittyvistä asioista sekä aisti- ja liikuntavammoista. Sivuilla pääsevät esille myös Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijoiden äänet heiltä kerättyjen opiskelutarinoiden myötä.

- <https://blogi.eoppimispalvelut.fi/monenlaisetoppijat/>

ESTEETTÖMYYS KORKEAKOULUN ARJESSA

HAKUPROSESSI JA OPISKELIJAVALINTA

Hakuvaiheessa hakijalla on saatavilla esteetön, ajantasainen, kattava ja totuudenmukainen kuvaus:

- toimintakäytänteistä ja -ympäristöistä sekä opiskelusta ja sen edellytyksistä,
- edellytykset opiskeltavassa ammatissa ja työtehtävissä toimimiseen ja
- valintakokeiden yksilöllisistä järjestelyistä.

Lapin ammattikorkeakoulun esteettömään opiskeluun liittyvistä asioista tiedotetaan ammattikorkeakoulun nettisivuilla sekä hakijan oppaassa. Lisäksi tietoa hakuprosessiin liittyvästä esteettömyydestä tarjotaan valtakunnallisella ammattikorkeakouluun.fi –sivustolla.

Valintakoejärjestelyt

Hakijalla on mahdollisuus hakea erityisjärjestelyitä valintakoetilanteeseen esimerkiksi vamman, sairauden tai muun erityisen syyn perusteella. Lisätietoja ja valintakokeen erityisjärjestelyhakemuksen saa valtakunnalliselta ammattikorkeakouluun.fi -sivustolta. Lisätietoja voi kysyä myös suoraan ammattikorkeakoulun hakijapalveluista. Valintakokeen erityisjärjestelyhakemuksen voi toimittaa Lapin ammattikorkeakoulun hakijapalveluihin osoitteeseen:

- Lapin ammattikorkeakoulu / Hakijapalvelut
Jokiväylä 11 C, 96300 Rovaniemi **tai** salattuna sähköpostina osoitteeseen
hakijapalvelut [at] lapinamk.fi
- Ohjeet salatun sähköpostin lähettämiseen löytyy osoitteesta
<https://www.lapinamk.fi/fi/Esittely/tietosuoja/salattu-sahkoposti>
- Lisätietoja valintakokeen erityisjärjestelyhakemuksesta löytyy osoitteesta
www.ammattikorkeakouluun.fi

TUKI- JA OHJAUSPALVELUT

Opintojen ohjauksesta vastaavat ryhmien opettajatuutorit sekä opinto-ohjaajat. Kaikki opiskelijat laativat yhdessä opinto-ohjaajan tai opettajatuutorin kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) opintojen suorittamisesta. HOPS –keskusteluissa on mahdollisuus käydä läpi esteettömään opiskeluun liittyviä seikkoja sekä opiskelijan mahdollisia tarpeita opiskelun erityisjärjestelyihin tai muihin tuki- ja ohjauspalveluihin.

Ohjausta ja tukea opiskelijoille tarjoavat myös tukipalveluiden henkilöstö ja esimerkiksi kuraattoripalveluiden sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut ovat opiskelijoiden käytettävissä. Kuraattoripalveluista opiskelijan on mahdollista saada ohjauksen lisäksi myös opiskelun tueksi suunnattua neuropsykiatrista valmennusta. Lisäksi opiskelupaikkakunnan sosiaali- ja terveysterveystoimien palvelut ovat opiskelijoiden käytettävissä.

Opiskelijoille tiedotetaan sekä hakuvaiheessa että opintojen alettua ammattikorkeakoulun ja opiskelupaikkakunnan tarjoamista palveluista. Opiskelijat perehdytetään opintojen alussa ammattikorkeakoulun opiskelukäytänteisiin ja korkeakouluopiskeluun.

Lapin ammattikorkeakoulussa toimii myös opiskelijakunta ROTKO, joka tukee erityisesti opiskelijatuutoritoiminnan kautta opiskelijan orientoitumista korkeakouluuyhteisöön ja opiskeluun sekä tutustumista opiskelijatovereihin.

- Lisätietoa opiskelun ohjauksesta saa Lapin AMKn hyvinvointi- ja ohjaussuunnitelmasta.
- Esteettömyysyhdyshenkilönä toimii kuraattori Tuovi Honkela. Häneen voi olla yhteydessä esteettömyyteen liittyvissä kysymyksissä: puh. 040 353 4276 ja s.posti [tuovi.honkela \[at\] lapinamk.fi](mailto:tuovi.honkela@lapinamk.fi)

OPISKELUN ERITYISJÄRJESTELYT

Lapin ammattikorkeakoulussa opiskelun erityisjärjestelyt toteutetaan yksilöllisesti kunkin opiskelijan tarpeet huomioiden. Erityisjärjestelyiden taustalla voi olla esimerkiksi fyysinen tai psyykinen sairaus, vamma, oppimisvaikeus, jännittämisongelmat, elämän hallinnan haasteet tai erilaiset kriisitilanteet. Yksilöllisiä järjestelyitä voidaan tarjota koko opintojen ajalle tai niin kauan kuin tarvetta on. Sisältö ja toteutus pohjautuvat opiskelijan tarpeisiin, elämän- ja opiskelun tilanteeseen.

Tukimuodot voivat liittyä esimerkiksi opetus- ja ohjaustilanteisiin, oppimisympäristön järjestelyihin tai tenttitilanteisiin. Tukimuodot voivat olla mm. yksilöllisiä opetusjärjestelyjä, erilaisia opetusmateriaaleja tai apuvälineiden käyttömahdollisuutta.

Opiskelija voi keskustella opiskelun erityisjärjestelyistä opettajatuutorin tai opinto-ohjaajan kanssa. Opiskelun erityisjärjestelyiden ja lisätuen arvioinnissa ja järjestämisessä voidaan hyödyntää myös muitakin asiantuntijoita, kuten terveydenhoitajaa, kuraattoria, kunnan sosiaali-, terveys- ja vammaispalveluita, Kelaa tai TE-toimistoa.

Yksilölliset erityisjärjestelyt haetaan erillisellä **Hakemus opiskelun erityisjärjestelyistä** -lomakkeella. Tarvittaessa hakemukseen liitetään asiantuntijalausunto erityisen tuen tarpeesta. Lukivaikeuteen liittyvissä erityisjärjestelyissä lausunnoksi riittää aiemmin tehty luki-lausunto tai ammattikorkeakoulun lukiyhdysopettajan tekemä lukitestausta ja lausunto. Ammattikorkeakoulu järjestää opiskelijoille myös lukitestausta.

Hakemus erityisjärjestelyistä toimitetaan opinto-ohjaajalle, joka myös tarvittaessa auttaa lomakkeen täyttämässä. Päätöksen hakemuksessa esitetyistä opiskelun erityisjärjestelyistä tekee osaamispäällikkö. Osaamispäällikkö toimittaa erityisjärjestelyistä myönnetyn päätöksen sekä opiskelijalle että opinto-ohjaajalle. Osaamispäällikkö kirjoittaa myös opiskelijalle erityisjärjestelypassin, jota näyttämällä opiskelijalla on mahdollisuus saada tarvitsemansa tuki eri opintojaksoilla. Päätöksen myötä opiskelija päivittää tarvittaessa myös opinto-ohjaajan tai opettajatuutorin kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS), jossa huomioidaan päätöksen mukaiset erityisjärjestelyt.

- Hakemus opiskelun erityisjärjestelyistä
<https://www.lapinamk.fi/fi/Opiskelijalle/Opiskelu> → esteettömyys
- Lukivaikeuden huomioiminen ammattikorkeakoulussa
<https://www.lapinamk.fi/fi/Opiskelijalle/Opiskelu> → esteettömyys

LÄHTEET

Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932

Eskola, Seija 2013: Esteetön opiskelu ja opiskeluvalinta. http://www.oph.fi/download/149087_A2_Eskola_Seija_esteettomyys.pdf

ESOK-hanke. Esteetön opiskelijavalinta – suositus ja opas. 2009. <http://www.esok.fi/esok-hanke/suositukset>

Esteetön opiskelu korkea-asteen oppilaitoksissa – ESOK-hanke 2006-2011. <http://www.esok.fi/esok-hanke/>

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2102, annettu 26 päivänä lokakuuta 2016, julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L2102&from=EN>

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 30.12.2014/1329

Lapin AMKn hyvinvointi- ja ohjaussuunnitelma 8.6.2016.

Opetushallitus 2014. Esteettömästi toisen asteen opintoihin. Opas esteettömään opiskelijavalintaan ja opiskeluun. Oppaat ja käsikirjat 2014:10.

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731

Sosiaalinen ja psyykinen esteettömyys 2017. <http://www.vates.fi/tietopaketti/tyoelaman-esteettomyys/sosiaalinen-ja-psykinen-esteettomyys.html>

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325